

YETİŞKİN KANSER HASTALARINDA BESLENME RİSKİNİN ANTROPOMETRİK ÖLÇÜMLER VE KLİNİK BULGULARLA İLİŞKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Mehmet Artaç¹, Şenay Burçin Alkan², Bilgeşah Kılıçtas¹, Semanur Eskici², Seher Kökkaya²

¹Necmettin Erbakan Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Onkoloji Bilim Dalı, Konya, Türkiye

²Necmettin Erbakan Üniversitesi, Nezahat Keleşoğlu Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme Ve Diyetetik Bölümü, Konya, Türkiye

Amaç: Çalışmada kemoterapi alan yetişkin kanser hastalarının beslenme durumunun antropometrik ölçümler ve klinik bulgularla ilişkisinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışma kemoterapi alan 221 yetişkin birey üzerinde yürütülmüştür. Veriler Kasım 2023-Aralık 2024 arasında toplanmıştır. Hastaların beslenme durumu kanser hastalarına özgü geliştirilmiş olan NUTRISCORE kullanılarak taranmıştır. NUTRISCORE'dan alınan puan 0-4 arasında ise, "Beslenme riski yok" ve ≥ 5 ise "Beslenme riski var" şeklinde değerlendirilmiştir. Kanser türü, klinik evresi, eşlik eden hastalıklar ve biyokimyasal bulgular hasta dosyalarından alınmıştır. Hastaların vücut ağırlığı, boy uzunluğu, vücut kompozisyonu, üst orta kol çevresi ve el kavrama gücü ölçümleri yapılmıştır, beden kütle indeksleri (BKİ) hesaplanmıştır. Beslenme riski olan ve olmayan hastaların bulguları karşılaştırılmıştır. Veriler SPSS 27 programı kullanılarak değerlendirilmiştir.

Bulgular: Hastaların %55,7'si erkek bireylerden oluşmuştur ve yaş ortalaması $53,7 \pm 10,1$ yıl bulunmuştur. En sık görülen kanser türlerinin akciğer (%19,5), mide (%15,4) ve kolon (%13,1) olduğu saptanmıştır. Bireylerin %62,4'ünün evre-4 kanser hastası olduğu belirlenmiştir. BKİ sınıflamasına göre zayıf olan hastaların oranı %9,5'tir. NUTRISCORE'a göre beslenme riski olan hastaların oranı ise %53,8 bulunmuştur. Klinik evre ve eşlik eden hastalıklar açısından yapılan değerlendirmede beslenme riski olan hasta oranının benzer olduğu belirlenmiştir. Beslenme riski olan hastaların vücut ağırlığı ($67,7 \pm 13,4$ kg), vücut yağ oranı ($\%22,7 \pm 10,5$) ve üst orta kol çevresinin ($26,7 \pm 4,6$ cm) beslenme riski olmayan hastalardan anlamlı olarak daha düşük olduğu bulunmuştur ($71,7 \pm 14,1$ kg, $\%27,3 \pm 10,7$ ve $28,9 \pm 4,2$ cm; $p < 0,001$). Beslenme riski olmayan grupla karşılaştırıldığında, beslenme riski olan hastaların serum total protein düzeyinin ($60,0 \pm 16,7$ g/L ve $63,5 \pm 6,9$ g/L) anlamlı olarak daha düşük, serum kreatinin düzeyinin ($1,2 \pm 0,9$ mg/dL ve $0,9 \pm 0,4$ mg/dL) ise anlamlı olarak daha yüksek olduğu belirlenmiştir ($p < 0,05$). Beslenme riski olan hastaların %24,5'inin oral, enteral ya da parenteral beslenme desteği aldığı saptanmıştır.

Sonuç: Yetişkin kanser hastalarının beslenme durumu beden kütle indeksi sınıflamasından bağımsız olarak NUTRISCORE'la belirli aralıklarla taranmalıdır. Beslenme riski olan hastalar için bireye özgü beslenme desteğinin planlanması, uygulanması ve izlenmesi önerilir.

Anahtar Kelimeler : beslenme durumu, kemoterapi, vücut kompozisyonu